
bjoerna.dk [Kultursociolog Bjørn Andersen](mailto:Kultursociolog.Bjorn.Andersen) post@bjoerna.dk

Sigurd Müller: Theobald Stein



Fra »*Dansk Biografisk Leksikon*«, 1902

Version 1.0 - 03.10.2006



Ludvig Holberg. Statue af Theobald Stein. Foto: BA, 2006.
Billedet kan forstørres ved at *klikke* på det.

Stein, Johan Carl Henrik Theobald, 1829-1901, Billedhugger, var Søn af [...] Professor i Anatomi ved Kunstakademiet Sophus August Vilhelm Stein og født i Kjøbenhavn 7. Febr. 1829.

Oprindelig var Th. S. bestemt til at gaa den studerende Vej, men da han allerede i sine tidlige Drengenaar lagde megen Lyst og Evne til at tegne for Dagen, og da mange ansete Malere og Billedhuggere, der vare stadige Gjæster i det Steinske Hjem, mente, at hans Talent burde opmuntres og udvikles, blev han, 12 Aar gammel, indskreven som Elev af Kunstakademiets Tegneskole; Latinskolen forlod han, umiddelbart efter at han i 14 Aars Alderen var bleven konfirmeret, og fra den Tid af satte han al sin Kraft ind paa at blive Kunstner.

Studierne paa Tegneskolen passede han med den højeste Grad af Interesse og Samvittighedsfuldhed; ved Siden deraf modellerede han under den udmærkede Medaillør og Billedhugger Christian Christensen og, efter at denne var død i 1845, under H. V. Bissen; i det hele gjorde han saa gode Fremskridt, at han allerede i 1846 kunde rykke op i

Akademiets Modelskole.

2 Aar senere vandt han den lille Sølvmedaille for en Modelfigur, der sammen med en Portrætbuste — Kunstnerens Broder — betegner hans Debut som Udstiller paa Charlottenborg; ligeledes i 1848 blev den store Sølvmedaille tilkendt ham, atter for en Statue efter levende Model. I 1850 udstillede S. sit første selvstændig komponerede Kunstværk, Relieffet »Jason, der bemægtiger sig det gyldne Skind, medens Orpheus og Medea trylle Dragen i Søvn«, et Arbejde, som i det væsentlige skrev sig fra Kunstnerens 18. Aar, men senere var gaaet efter i Enkelthederne.

I 1851 fik han den Neuhausenske Præmie for en **Statue af Holberg** (nu i Statens Samling) og s. Aa. den mindre Guldmedaille, til hvilken han i 1849 uden Held havde konkurreret, for Relieffet »Thetis bønfalder Vulkan om Vaaben til Achilles«, der, da det Aaret efter udstilledes, tildrog sig ikke ringe Opmærksomhed, mindre i Kraft af Kompositionens Originalitet end ved solid Modellering og smagfuld Linjeføring.

Overhovedet skortede det ingenlunde den fremadstræbende Kunstner paa Anerkjendelse, og hans Arbejder fandt for største Delen Kjøbere, i 1853 Saaledes Gruppen »Den blinde Kong Oedipus, der vandrer i Landflygtighed, ledet af Datteren Antigone«, i 1854 en Statuette af Bellman, i 1855 en Statue af Johannes Ewald og i 1856 Statuen »En ung Pige, som kaster Korn til Kyllinger«.

Kun paa et enkelt Omraade svigtede Lykken ham i det hans Forsøg paa at vinde den store Guldmedaille flere Gange strandede. Men Akademiet ydede ham Erstatning paa anden Maade; fra 1856 tilstod det ham i flere Aar Understøttelser, der i Forening med, hvad Salget af hans Værker — deriblandt en Del Portrætbuster — indbragte ham, satte ham i Stand til at foretage en længere Udenlandsrejse, paa hvilken han i 4 Aar opholdt sig i Rom og frembragte flere af sine dygtigste Værker, Saaledes »En ung Pige, som plukker en Stjerneblomst itu« der, udført i Marmor, solgtes til Kong Frederik VII, »Kong Skjold som Barn«, hvoraf et Marmorexemplar ligeledes erhvervedes af Kongen, efter at en Gipsafstøbning var kjøbt til Kunstforeningens Bortlodning, »En neapolitansk Fiskerdreng, som leger med Konkylie« (kjøbt i Marmor af Kunstforeningen), den store Gruppe «Loke og Sigyn» (Statens Samling) og »Neapolitansk Fiskerdreng, bærende en Vandkrukke«, der i 1860 hædredes med Udsillingsmedaillen.

Sidstnævnte Arbejde hører til Kunstnerens selvstændigste og smukkeste, i det navnlig den Bevægelse, der fremkaldes ved, at Drengen bærer Krukken paa venstre Skulder og støtter den med højre Haand, giver den en ejendommelig Ynde; en Bronceafstøbning af den findes opstillet i »Aborreparkens« Anlæg [Aborreparken blev nedlagt i 1910, se Jens Fleischer's artikel på: http://www.kobenhavnshistorie.dk/bog/kko/a/kko_a-4.html].

Mindre tiltalende er Gruppen »Loke og Sigyn«; det Udtryk af Kraft og Vildhed, Billedhuggeren har stræbt at lægge deri, synes ikke at være faldet hans milde og stilfærdige Kunstnerpersonlighed ret naturligt.

I 1860 vendte S. tilbage fra sin første store Rejse, og Aaret efter udnævntes han til Medlem af Akademiet, til hvilket han i den paafølgende Tid blev altid nærmere knyttet. Da hans Fader i 1867 afgik ved Døden, overtog han hans Stilling som Docent i Anatomi; i 1881 blev han, der 7 Aar tidligere havde faaet Professortitelen. Professor ved Akademiets Modelskole; dets Direktør var han fra 1893-96. I denne Sammenhæng kan det nævnes, at S. i 1875 blev Medlem af det svenske Kunstakademi. 1883 blev han en af Direktørerne for de Massmannske Søndagsskoler. Den første Halvdel af 1864 tilbragte han atter i Rom, og senere rejste han flere Gange, i 1887 saaledes med det Anckerske Legat.

Rækken af de Kunstværker, S. udførte efter at være vendt tilbage fra sin første Rejse, er ikke ubetydelig, især naar der tages Hensyn til, at den omfatter flere store monumentale Arbejder. Ældst blandt disse er den anselige Statue af Bygmester C. F. Harsdorff, udført efter Bestilling af Udstillingskomiteen 1867; senere fulgte **Holberg-Statuen** til det kongl. Theaters Facade (1873), den kolossale Niels Juel ved Holmens Kanal (1878), Monumentet for Maleren Asmus Jacob Carstens, Admiral Sueneons Monument i Nyboder (1888) og Statuen af Agronomen E. Tesdorff (1891).

Højest blandt disse staar vel det sidstnævnte Værk, frisk og sikkert, som Figuren er stillet, og tiltalende i Linjerne, fra hvilken Side den end ses. Smuk i Kompositionen og udatbejdet med klog og fintmærkende Benyttelse af de foreliggende Originalportrætter er Carstens-Figuren, og de paa Fodstykket anbragte Relieffer ere med megen Dygtighed modellerede efter Tegninger af den forherligede Mester. Niels Juel er vel S.s største Figur og vidner som Helhed om, at Kunstnerens Evner ikke i det væsentlige gik i Retning af det storslaaede, **Holberg-Statuen** fortæller for lidt om den store Humorist og skæmmes af visse uheldige Forhold i Draperiet.

Langt højere i Retning af Karakteristik naaede S. i de bedste af sine Portrætbuster, som A. Bournonville, Worsaae, Rasmus Nyerup (Nationalmuseet), J. P. Mynster og H. L. Martensen; meget smuk er ogsaa Medaillon af Legatstifteren H. C. Stoltenberg (Kunstudstillingsbygningen) og frem for alt den ypperlige Broncestatuette af Oldforskeren Chr. J. Thomsen (tilhører Kunstforeningen).

Som Hovedværker bør endnu nævnes de 5 Relieffer over homeriske Ænmer, udførte for Brygger J. C. Jacobsen, den Nationalmuseet tilhørende Statue »David med Sauls Vandkrukke og Spyd«, der, efter paa Udstillingen 1869 at have indbragt Kunstneren det Eibeschützske Legat, blev erhvervet af Stiftsmuseet i Aalborg, dernæst den livfulde og nydelig komponerede Gruppe »Hyrden Faustulus med Romullus og Remus«, der blev modelleret, da Kunstneren havde fyldt sit 70. Aar.

I det hele holdt S. sig i sin fremrykkede Alder overordentlig frisk saa vel i legemlig som i aandelig Henseende, ivrig og sikker i Arbejdet næsten til det sidste. Han døde 16. Nov. 1901, og med ham mistede den danske Kunst en af de sidste Repræsentanter for den afgjort antikiserende Thorvaldsenske Retning, Nogen stor Aand var han ikke, og selv de bedste af hans Arbejder udmærke sig mere ved Klarhed og Smag samt ved Sikkerhed i Modelleringen end ved betagende Varme eller Inderlighed. Men hans gode Egenskaber ere dog i hans bedste Frembringelser udprægede nok til at sikre ham en smuk Plads i vor Billedhuggerkunsts Historie. Han syslede ogsaa med kunsthistoriske Arbejder.

S. var 2 Gange gift: 1. (6. Juli 1858) med Emmy Laura Suzette f. Schjøtt, adopteret Dreusen (f. i New-York 1838, d. 1862), Datter af Mekaniker Fred. S.; 2. (12. Nov. 1863) med Sara Margrethe f. Fallesen (f. 1840), Datter af Professor L. S. F. (V, 56).

Sigurd Müller.

Om Sigurd Müller, se: [Holberg's Epigrammer](#)

 **BA's Holberg-sider****[»Et åbent sind? Om Holberg's tænkning«.](#)**

De fleste af mine Holberg-artikler indgår i »*Et åbent sind?*«. Bogen foreligger som en foreløbig udgave, der kan downloades gratis. Den vil blive udbygget og bearbejdet i løbet af 2006-2007.

I bogen er der afsnit om **Holberg's breve**, om hans fortolkning af **naturretten og folkeretten**, om hans **arbejde som filosof og teolog** - og om en særlig del af hans **historieskrivning**.

Som eksempler på det sidste er valgt hans beretninger om den albanske fyrste **Skanderbeg** og om profeten **Muhammed**.

I tilknytning til bogen har jeg samlet et **udvalg af Holberg-ting** [PDF] og lagt i en digital udgave på internettet. Det drejer sig foreløbig om komedien om **Gert Westphaler** og om værket om **natur- og folkeretten**.

Andre artikler (enkelte af disse er af andre forf.):

ABRACADABRA: DIGITAL HOLBERG: artikler der er listet på *Open Directory Project*, her er de opdelt i emnegrupper | **Holberg's egne tekster** på nettet | Billeskov Jansen's udgave af: **Værker i tolv bind** (indholdsfortegnelsen) | **Litteraturliste**

Teater: **Holberg-teater i Kalundborg** | **Holberg i Korsør** | **Krabasken i Kalundborg** [indgår i »*Et åbent sind?*«] | **Niels Klim i Kalundborg** | **Niels Klim på Falster** | **Antihelten Jeppe** [indgår i »*Et åbent sind?*«] | **Jeppe på gyngende grund** [om dansk-polsk opsætning; indgår i »*Et åbent sind?*«]

Naturretten. Retsforhold (Supplerende): **Holberg og Bierne** | **Holberg, Naturretten og juristerne** (Ditlev Tamm i Kalundborg) | **Hugo Grotius** | **Deres velfortjente straf** (udstilling i Kalundborg)

Personer: **Holberg's konger** (Frederik IV, Christian VI og Frederik V) | Holberg's uven, juristen og historikeren **Andreas Hojer** | **Africanus og Gynther fra Havrebjerg**

Steder: **Sorø** | **Tersløsegård:** Holberg's gods ved Sorø

Sprog: **Sprog og typografi** hos Holberg | **Udgivere og forskere:** **Thomas Bredsdorff** (Holberg-medaljen 2005)

Du kan åbne linkene så de fremkommer i **denne ramme** - eller så de fremkommer i et **nyt vindue**; brug *højreklik* til at vælge.

Denne rammes adresse: <http://bjoerna.dk/Holberg/links.htm> | Udgiver: [Kultursociolog Bjørn Andersen](#)